
วิจารณ์หนังสือ

Micheal E. Mendelson, *Sangha and State in Burma : A Study of Monastic Sectarianism and Leadership*, edited by John P. Ferguson (Ithaca : Cornell University Press, 1975), 400 pp.

การศึกษาและวิจัยความเกี่ยวพันระหว่างพุทธศาสนากับสังคมและการเมือง ได้รับความสนใจจากนักสังคมศาสตร์ตะวันตกมากยิ่งขึ้นในระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา นักสังคมมานุษยวิทยา เช่น Edmund Leach, Michael E. Mendelson, Manning Nash, F.K. Lehman, Melford Spiro, Heinz Bechert, H.D. Evers, S.J. Tambiah และผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศาสตร์อื่น ๆ อีกหลายท่าน ได้ช่วยให้ผู้ที่สนใจในเรื่องนี้มีความเข้าใจพุทธศาสนาและวัฒนธรรมชาวพุทธในเอเชียอาคเนย์เพิ่มมากขึ้น

ในบรรดานักสังคมมานุษยวิทยาที่กล่าวนามมาข้างต้น Micheal E. Mendelson เป็นผู้บุกเบิกการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนากับสังคม และการเมืองที่สำคัญผู้หนึ่ง การศึกษาวิจัยของ Mendelson ในช่วง 1955-1964 ส่วนมากเป็นการศึกษาพุทธศาสนาในพม่า และได้ตีพิมพ์ผลงานในรูปบทความหลายชิ้นซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้นักวิชาการอื่น ๆ และรุ่นต่อมาสนใจศึกษาวิจัยด้านนี้ในประเทศพุทธศาสนาอื่น ๆ ในเอเชียอาคเนย์ ผลงานชิ้นหลังสุดของ Mendelson ได้แก่ *Sangha and State in Burma : A Study of Monastic Sectarianism and Leadership* จัดพิมพ์โดย Cornell University Press, 1975.

หนังสือเล่มนี้เป็นการเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนาคณะสงฆ์ และขบวนการทางศาสนากับการเมือง

ของพม่า และระหว่างศาสนจักรกับอาณาจักร (Religious domain and State domain) ในสองบทแรกเป็นการเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ความเป็นมาของพุทธศาสนาในพม่า การแบ่งแยกคณะสงฆ์ออกเป็นนิกายต่าง ๆ ขบวนการของสงฆ์ที่พยายามปฏิรูปกิจกรรมและองค์การของคณะสงฆ์ ความพยายามและวิธีการของฝ่ายบ้านเมือง (พระมหากษัตริย์) ที่จะสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคณะสงฆ์ทั้งทางด้านการบริหารกิจการภายใน การวางแนวทางปฏิบัติสำหรับคณะสงฆ์ และการควบคุมคณะสงฆ์ ในขณะเดียวกันผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงวิธีการการเข้ามาแทรกแซงควบคุมและสนับสนุนคณะสงฆ์และพุทธศาสนาของฝ่ายราชอาณาจักร รวมตลอดถึงปฏิกิริยาของกลุ่มสงฆ์ในนิกายที่ไม่พอใจการแทรกแซงของฝ่ายอาณาจักร ในบทที่สามเป็นการเสนอข้อมูลและวิเคราะห์โครงสร้างและองค์การของคณะสงฆ์ภายหลังตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ความสัมพันธ์ภายในคณะสงฆ์เป็นส่วนรวมและความสัมพันธ์ และผู้นำของกลุ่มสงฆ์นิกายต่าง ๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะฉีกก้ำกัลงกันต่อต้านจักรวรรดินิยมอังกฤษ บทบาทและวิธีการต่อต้านจักรวรรดินิยมอังกฤษ ซึ่งพระสงฆ์มีส่วนในการสร้างและสนับสนุนขบวนการชาตินิยมในพม่าได้รับการวิเคราะห์ในรายละเอียดในบท

ต่อมา ส่วนที่น่าสนใจในบทที่ 4 ได้แก่การระดมค่านิยมและคำสอนทางพุทธศาสนาโดยพระสงฆ์ผู้รักชาติเพื่อสร้างแนวร่วมภายในชาติระหว่างประชาชนพม่าและพระสงฆ์เพื่อต่อต้านจักรวรรดินิยมอังกฤษ วิธีการวิเคราะห์บุคลิกภาพของผู้นำขบวนการสงฆ์เพื่อเอกราชของ Mendelson มีคุณค่าต่อนักศึกษาค้นคว้าสัมพันธภาพทางการเมืองของศาสนากับอำนาจทางการเมืองเป็นอย่างมาก และอาจจะนำมาเป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการเมืองในประเทศพุทธศาสนาในเอเชียในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ในสองบทสุดท้าย (5-6) Mendelson วิเคราะห์สาเหตุความเสื่อมโทรมของพุทธศาสนาและการหย่อนวินัยของคณะสงฆ์ในพม่าอันเนื่องมาจากการย้ายของจักรวรรดินิยมอังกฤษ และความพยายามของผู้นำทางการเมืองของพม่าภายหลังได้เอกราช โดยเฉพาะอนุที่ฟื้นฟูพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ Mendelson วิเคราะห์ความพยายามดังกล่าวว่า เป็นความพยายามสร้างบูรณาการภายในชาติและเป็นการระดมพลังและค่านิยมทางศาสนาเพื่อให้ได้มาซึ่งความชอบธรรมในอำนาจของอนุและเพื่อสนับสนุนอุดมการณ์การปกครองแบบประชาธิปไตยตามแนวทางของอนุ เนื้อหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งในสองบทหลังนี้ก็คือ

การที่รัฐบาลประกาศให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ มีส่วนสำคัญที่ทำให้พระสงฆ์มีบทบาทในกระบวนการทางการเมืองและการสร้างชาติของพม่าในช่วงระยะเวลาที่อุณเป็นผู้นำทางการเมืองมากขึ้น และการประกาศให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาตินำมาซึ่งความล้มเหลวในการสร้างบูรณาการของชาติพม่ากับชนกลุ่มน้อยที่มีเชื้อชาวพุทธ ความล้มเหลวทั้งกล่าวมีส่วนสำคัญที่นำมา ซึ่งการหมกอำนาจอของอุณในปี 1962

การศึกษาของ Mendelson แม้จะเป็นวิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์และใช้วิธีการสังคมมานุษยวิทยารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แต่วิธีการเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะที่ช่วยให้นักสังคมศาสตร์ในสาขาวิชาอื่นสามารถติดตามและ

เข้าใจสาระสำคัญของหนังสือได้เป็นอย่างดีที่ผู้อ่านไม่ต้องประสบกับความสับสนที่จะต้องทำความเข้าใจกับ “ทฤษฎี” ซึ่งนักทฤษฎีส่วนมากอ้างเป็นต้นแบบตั้งแต่เริ่มต้นแล้วจึงพยายาม “ยัดเยียด” ข้อมูลให้เข้าได้กับกรอบของทฤษฎีที่วางไว้ คุณค่าอีกประการหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ได้แก่ แนวทางศึกษาและการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ในพม่าในช่วงการต่อสู้เพื่อเอกราช และการรวมตัวของพระสงฆ์เป็นกลุ่มพลังในช่วงเวลาดังกล่าว และภายหลังได้รับเอกราชแต่ก่อน 1962 น่าจะใช้เป็นแนวทางการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและหรือต่อต้านอุดมการณ์การเมือง สังคม และเศรษฐกิจในประเทศพุทธศาสนาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ดร. สมบูรณ์ สุขสำราญ

ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Social Development Theories

Defining development as a planned change, the author explicates development process in terms of four master theories, namely, structural-functional, diffusion, conflict and behaviorism. Each theory is then concisely elaborated in terms of cause of change, process of change and its effect on society of origin. For structural-functional theory, sources of change can either be from within or without causing society to adapt itself to be more structural differentiation and thus more specialization through multiple steps or stages. The chosen diffusionist approach advocates innovation, thus sources, of change from without, as the main factor producing a variety of mobility toward modernity. Conflict theorists emphasize class struggle produced by social structure, the end of which is classless society. The behavioral approach, the final conceptual framework presented, conceive of individuals as a major force in the process of change or development. Man alone in this perspective is both the actor and target of the process, anything else is secondary and the products of man.

By Sunya Sunyavivat, Ph.D. (Missouri-Columbia), Assistant Professor and Head Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University.

Current Developments in the Study of Deviance

The author has attempted to organize this article to provide a useful overview of the field for students in basic courses on criminology. It is also his intention to offer a framework from which students can examine not only the recent major developments in the sociological study of deviance but also the role of conceptualization in the formulation of empirical relations among classes of phenomena.

By Serin Punnahitanont, Ph.D. (Indiana), Professor, Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, and Director of Thailand Information Center.

Economic Anthropology

Anthropology is a new subject though its development has been very impressive. Anthropologists have turned to other disciplines such as economics, politics and development in order to branch out the subject matters and to be more specific and systematic. This article deals with economic anthropology its history and development. Attempts have been made to marry the two disciplines, economics and anthropology, and to point out the possibility that the combined subject can contribute to the study of progress and development in the Third World countries.

By Preecha Kuwinpant, Ph.D. (Kent), Assistant Professor, Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University.

Tradition and Development in Fishing and Tourist Industries

The author identifies development in fishing industry to be natural development and development in tourist industry to be planned development and goes on to examine whether traditional beliefs and practices have hindered or retarded development, both natural and planned. The author concludes :

1. If traditional beliefs and practices have to be abandoned to make way for economic development, the people in fishing and tourist industries will abandon tradition.

2. If traditional beliefs and practices have to be abandoned to make way for economic development, and further investment is also required, tradition will be abandoned only when investment is possible.

3. If tradition does not interfere with economic practices, tradition will be maintained.

Therefore, the author states further that there is no direct correlation between the existence of traditional beliefs and practices and retardation of development. In case of Thailand, the factor which played a very vital role in slowing down development may have been political and not cultural.

By Amara Pongsapich, Ph.D. (Washington), Assistant Professor, Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University.

The Family Life Cycle of the Woman of Plainville, the United States of America

This study examines the family life cycle of the woman of Plainville through the use of material collected by retrospective history-taking. Five life cycle stages were constructed and analyzed. Each stage was based on a major role the woman played in their family cycle. Using mean demographic characteristics as the basis, the family life cycle of ego women was compared with that of their ancestors. There were significant differences between generations: ego women had fewer children, had their last child earlier, had a shorter period of motherhood, and had longer periods of empty nest and marriage than their ancestors did.

By Ngampit Satsa-nguan, Ph.D. (Missouri-Columbia), Lecturer, Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University.

วารสารสังคมศาสตร์

แนะนำเอกสารวิชาการที่น่าสนใจ

จุดสารเบื้องหลังเหตุการณ์ปัจจุบัน (ราย 2 เดือน)

ฉบับละ 4 บาท

ส่งชื่อหรือบอกรับเป็นสมาชิก ได้ที่

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 5

โทรศัพท์ 251-3131 ถึง 5

จุดสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (ราย 4 เดือน)

ฉบับละ 8 บาท

วารสารสังคมศาสตร์การแพทย์ (ราย 4 เดือน)

ฉบับละ 10 บาท

ทั้งสองฉบับอัตราสมาชิกปีละ 35 บาท (รวมค่าส่ง)

บอกรับเป็นสมาชิกได้ที่ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ 8 โทรศัพท์ 282-2709

วารสารเอเชียปริทัศน์

วารสารของสถาบันเอเชีย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำหนดออก : วารสารราย 3 เดือน

ราคา : ฉบับละ 20.- บาท

สมาชิก : ค่าสมาชิกละ 70.- บาท

(นิสิต - นักศึกษา ลด 20 %)

ฉบับแรก (ตค. - ธค. 2522)

ว่าด้วย **ความขัดแย้งในเอเชียอาคเนย์**

- 1) การแผ่อำนาจของเวียดนามในกัมพูชา - ภูวดล ทรงประเสริฐ
 - 2) สงครามจีน-เวียดนาม : วิเคราะห์ถึงเบื้องหลังการตัดสินใจ
และผลกระทบต่อจีน - สืบแสง พรหมบุญ
 - 3) ประเทศไทยกับความขัดแย้งในเอเชียอาคเนย์ - ชุมพร สังขปรีชา
 - 4) ท่าทีของไทยต่อวิกฤตการณ์ในอินโดจีน - สาโรจน์ ชวนะวิรัช
 - 5) อาเซียนกับปัญหาอินโดจีน - จุลชีพ ชินวรรณโณ
 - 6) บทบาทของญี่ปุ่นต่อกรณีพิพาทในเอเชียอาคเนย์ - ไชยวัฒน์ คำชู
 - 7) อภิมหาอำนาจกับความขัดแย้งในอินโดจีน - เขียน ธีระวิทย์
 - 8) สัมภาษณ์ คุณอนันท์ ปันยารชุน ในปัญหาความขัดแย้งในอินโดจีน
 - 9) บทพิเศษ : วิกฤตการณ์อิหร่านกับปัญหาน้ำมันในเอเชีย - ธเนศ กองประเสริฐ
 - 10) บทรวบรวมเอกสาร
 - แถลงการณ์ร่วมการประชุมระดับรัฐมนตรีที่บาทลีสของอาเซียน
 - สหริสัญญามิตรภาพเวียดนาม-โซเวียต
-

เข็ญสมัครเป็นสมาชิก

วารสารสังคมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วัตถุประสงค์ : เพื่อเผยแพร่วิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในด้านการเมือง การปกครอง รัฐประศาสนศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ ซึ่งกำลังเด่นทางวิชาการ

กำหนดออก : ปีละ 4 ฉบับ ในเดือนมกราคม เมษายน กรกฎาคม และ ตุลาคม

ค่าบำรุงสมาชิก : ในประเทศปีละ 50 บาท รวมค่าส่ง

ต่างประเทศปีละ 150 บาท รวมค่าส่ง

จำหน่ายปลีกเล่มละ 15 บาท

นิสิตนักศึกษา และสมาชิกสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ปีละ 40 บาท

การบอกรับ : แจ้งความจำนงพร้อมกับส่งค่าบำรุงเป็นธนาคาหรือเช็คไปรษณีย์ ส่งจ่าย
ป.ณ. ปทุมวัน ในนามของ ผู้จัดการวารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 5 โทร. 251-3131 ถึง 5

ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารสังคมศาสตร์

SUBSCRIPTION FORM FOR THE JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

ชื่อ (Name)... ..

ที่อยู่ (Address).....

พร้อมนี้ได้ส่งค่าบำรุงสมาชิก ประจำปี... ..ตั้งแต่ฉบับที่... ..จำนวนเงิน.....

โดยธนาคา/เช็คไปรษณีย์ เลขที่.....ส่งจ่าย ป.ณ. ปทุมวัน กรุงเทพฯ 5 มาด้วยแล้ว

ลงชื่อ.....

วันที่.....

พิมพ์ที่โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 2511697
นายวันชัย ศิริชนะ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ตุลาคม 2522
2209-37/1,000

